במאי קמיפלגי בעיבור שנה א)דתניא א*כמה עיבור שנה ל' רשב"ג אומר חודש מיתיבי א] ב)אין עצרת חלה אלא ביום הנף ואין ר"ה חלה אלא או ביום הנף או לאור עיבורו בשלמא לעולא דשמונה חסירין עבדינן מעוברין לא עבדינן משכחת לה שניהן ב] חסר ביום הנף אחד מלא ואחד חסר לאור עיבורו אלא לרב הונא דאמר עבדינן מעוברין הא זימנין דמשכחת ג] לאור אור עיבורו אמר לך רב הונא ולעולא מי ניחא שמונה הוא דלא עבדינן הא שבעה עבדינן (א) ד] שבעה זימנין דלא עבדינן בסיתוא ועבדינן בקייטא ה] והא הוה לאור אור עיבורו אלא ו] הא מני אחרים היא ג)דתניא אחרים אומרים ז] ד)אין בין עצרת לעצרת ואין בין ראש השנה לר"ה אלא ארבעה ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת חמשה ח] סוף סוף לאחרים ביום הנף לא משכחת לה א"ר משרשיא ט] כגון שהיתה שנה מעוברת ועיבור שנה ל' יום דל ירחא לבהדי ירחא י] דמשכחת לה ביום הנף א"ל רב אדא בר אהבה לרבא אחרים מנינא אתא לאשמועינן הא קמ"ל דלא בעינן מצוה לקדש ע"פ הראיה מתקיף לה רבינא והאיכא יומא דשעי ויומא דתלתין שני כיון דליתיה בכל שתא לא קא חשיב יא] ואף שמואל סבר לה כרב הונא דאמר שמואל ה)אין שנת לבנה פחותה משלש מאות וחמשים ושתים יום ולא יתירה על שלש מאות וחמשים וששה יום הא כיצד שניהם מלאין ששה שניהם חסירין שנים אחד מלא ואחד חסר ארבעה מיתיבי ו) הריני נזיר כימות החמה ז)מונה נזירות °ג' מאות וששים וחמשה ימים כמנין ימות החמה כימות הלבנה מונה נזירות ג' מאות וחמשים וארבעה ימים כמנין ימות הלבנה ואם איתא יב] זימנין דמשכחת לה ששה ח)בנדרים הלך אחר לשון בני אדם ורוב שנים ואף רבי סבר לה כרב הונא דתניא מעשה ועשה רבי (כרב הונא) תשעה חסירים ונראה חודש בזמנו והיה רבי תמיה ואומר עשינו תשעה חסירין ונראה חודש בזמנו אמר לפניו ר' שמעון בר רבי יג] שמא שנה מעוברת היתה

ועיבור

שני חסירים ליום הנף. ט"ו בניסן אחד מלא ואחד חסר לאור עיבורו פי' ליל שאחר עיבורו ס)(דעיבורו) דהיינו ליום ל"א דיום ל"א בניסן הוא כאותו יום שאירע בו י"ו בניסן שהוא יום ג' לפסח: **סוף** סוף לאחרים ביום הנף לא משכחת לה כו'. כגון שהיתה שנה מעוברת ועיבורה שלשים וכיון דעשינו עיבור שנה משלשים יום יש לנו לחסר חדש אחד מהשלימים של הקיץ לכך אשכחן ביום הנף: **מעשה** ועשה רבי ט' חסרים ונראה חדש בזמנו. מולד תשרי ביום קביעות השנה והיה רבי תמיה היאך עשינו ט' חסרים ונראה חדש בזמנו פי' רבי סבור דקיבוע ומולד דאשתקד היה ביום ז' ועשה ט' חסרים והוקבע שנה ביום א' ועל כן היה תמיה לפי מה שסבור דאשתקד הקיבוע והמולד ביום ז' א"כ השנה לא היה כדין עד יום ד' דלא תראה הלבנה ג' ימים אחר הקיבוע אמר לפניו ר"ש בנו שמא שנה מעוברת היתה ועיבור שנה שלשים ואשתקד עשינו שניהם מלאים דל תלתא בהדי תלתא וקם ליה אדוכתיה פי' שנה מעוברת היתה שנה זו שעשינו הט' חסרים ודאי אשתקד היה הקיבוע ביום פ)ז' וע"י שעשינו שנה זו מעוברת ועיבור שנה שלשים היה כדין שיתאחר י)השנה הקיבוע משל אשתקד ו' פ) ימים ויקבע ביום ד' וע"י שעשה רבי שלש חסרים הוקבע השנה ביום א' ואשתקד עשינו שניהם מלאים וקדים המולד לקיבוע דאשתקד שני ימים ואירע המולד דאשתקד ליום ג' וכי שדית ה' כ"א תקפ"ט דהוי המולד השתא ביום ראשון ולכן נראה עתה ביום הקיבוע ולכאורה אשתקד קדים המולד מיום

במאי קמיפלגי. רב הונא דמוקי למתני' בתרתי מילי סבר לה כרשב"ג דזימנין כ"ט וזימנין שלשים והכי מיפרשא מתני' אין פוחתין מד' חדשים מעוברין דלא עבדינן טפי מח' חסירין הא ח' חסירין עבדינן ולא משכחת לה אלא במעוברת ועיבורה ל' וכדעולא ולא נראה לעבר יותר על שמונה הא שמונה מליאין עבדינן ובמעוברת ועיבורה כ"ט וכדלעיל והיינו כרבן שמעון יד) ועולא סבר לה כת"ק דלעולם שלשים הלכך לא מיתוקמא מתני' אלא בחד טעמא ולא נראה לחסר יותר מח' קתני הא ח' עבדינן ובמעוברת ועיבורה שלשים אבל לעבר אפילו ח' ו) מליאין נמי לא עבדינן דקדים סיהרא שני יומי (כ) טו) דמעוברת ועיבורה כ"ט ליכא לאוקומיה כרב הונא דאין עיבור שנה בציר משלשים: **אלא ביום הנף.** באותו יום שאירע בו ט"ו בניסן לפי שבט"ו בניסן אנו מתחילין למנות חמשים טז) ו)ויום חמשים איקלע ביום ראשון להתחלת המנין דיום מ"ט הוי סוף שבת שביעית וביום חמשים מתחיל השבוע: **ואין ר"ה כו' או לאור עיבורו.** לאור עיבורו של ניסן ביום שאירע בו ל"א של ניסן כגון אם (ג) ניסן בא' בשבת הוי אור עיבורו שלישי בשבת להכי קרי ליה יז) אור עיבורו שהוא לילה שבו מתעבר החדש שכשעושים ר"ח יום ל"א הוי חדש שעבר מעובר: **שניהם חסירין.** כסליו וסיון וכיון דהוו להו ד' חסירין בסתווא וד' חסירים בקייטא הוי ר"ה ביום הנף דהא אלידנא עבדינן לעולם חדשי ימות החמה כסדרן ויש לנו סימן קבוע א"ת ב"ש ג"ר לשלישי של פסח הוי ר"ה דהיינו לאור עיבורו וכי עבד חד חסר טפי מקדמת ליה לר"ה חד יומא דהיינו ליום הנף אלא לרב הונא דאמר מעוברין נמי עבדינן הא כיון (ד) דעבדינן בימות החמה ד' מליאין מאחרת לר"ה חד יומא דה"ל לאור אור עיבורו של ניסן ליום רביעי של פסח: **הא שבעה עבדינן.** אפילו לעולא דהא דלא עבדינן שמנה מליאין משום דקדים אתי סיהרא תרי יומי אבל שבעה דלא קדים אלא חד יומא עבדינן והא זמנין יח) [דלא] עבדינן בסתווא ועבדינא לחדשי החורף כסדרן ומעברינא ליה בקייטא ועבדינן ד' מלאים והנ"ל נמי לאור אור עיבורו: **אלא.** הא דקתני לעולם לאור עיבורו ולא יותר אחרים הוא דלית להו מליאין וחסירין לדידהו יט) כל החדשים [כולהו] כסדרן: **אלא ארבעה ימים.** אם אירע ר"ה ביום ראשון יבא לשנה הבאה ליום חמישי דהיינו כולהו כסדרן: **ביום הנף לא משכחת לה.** דהא כסדרן מקלע לאור עיבורו: **דל ירחא.** דקייטא כ) ועביד ליה חסר לבהדי ירחא דעיבור דעבדת ליה מלא דכי היכי דעבדינן שבט ואדר הראשון מליאין ביחד עבדינן נמי ניסן ואייר חסירין יחד דהא אמרינן אם היתה שנה מעוברת חמשה וכיון דעיבור שנה שלשים אי לא עבדינן תרי חסירין בהדי הדדי הוו להו שיתא כא) בין ראש השנה לר"ה דהא כי מוספת חד חדש מלא על ירחי שתא מאחרת ליה לר"ה תרי יומי הילכך כב) הוו להו בקייטא ארבע חסירין ומיקלע ביום הנף: **אחרים מינא אתא לאשמועינן.** בתמיה. כיון דכסדרן אית להו פשיטא דאין בין זה לזה אלא ארבעה והכי איבעי להו למימר אין מעברין את החדש כג) לצורך וממילא ידענא דאין בין זה לזה אלא ארבעה כד): [**הא קמשמע לן**]. אי הוה אמרי אין מעברין את החדש לצורך הוה אמינא ה"מ בחדש שנראה בזמנו אבל היכא דלא אתו סהדי ביום שלשים ע"כ מעברהו משום דמצוה לקדש על פי עדים: **קמ"ל כו'.** דהכי משמע דהאי סימנא נקוט בידך ארבעה ימים בין זה לזה ואפילו לא נראית הלבנה: **והאיכא יומא דשעי.** כלומר נהי נמי דבתר מולדות הלבנה אזלי אחרים מיהו זימנין דאיכא חמשה ימים בשנה פשוטה בין פסח לפסח דהא איכא יומא דשעי דלשלש שנים טפי חד יומא טופיינא דבין מולד זה למולד שנה הבאה איכא ארבעה ימים ושמונה שעות ותתע"ו חלקים לא לשלש שנים לכל שנה שמונה שעות תמלא יום אחד: **ויומא דתלתין שנין.** שהרי מן התתע"ו (ה) לא תתמ"ד מכל תתע"ו תמלא יום לשלשים שנה שהרי תתר"ף חלקים בשעה חשוב חמשה תתמ"ד כה) ארבע שעות הרי לשלשים תתמ"ד כ"ד שעות שהן יום אחד: **ואף שמואל סבר להא דרב הונא.** דשמונה מלאין נמי עבדינן: **שניהם מליאים.** שניהם מן החסירין כו) (שנים) כגון מרחשוון ואייר אם תעשה מליאים נמלא שנה עודפת שני ימים על כסדרן והרי היא שנ"ו: **שניהם חסירין.** שנים מן המליאין כגון כסליו וסיון אם תעשה חסירין נמלאת שנה חסירה שני ימים מכסדרן וכסדרן שנ"ד אלמא עבדינן תמניא מליאין: **הריני נזיר כימות החמה.** (או) שאמר כמנין ימות החמה מונה נזירות שס"ה: **ואף רבי סבר לה כרב הונא.** דאמר עבדינן שמונה מליאים: **ונראה חדש.** לבנה תשרי בזמנו ביום קביעות ראש השנה: **והיה רבי תמה.** לפי שהיה ו) לאחר הלבנה שלשה ימים שהרי הקביעות הקדימו שלשה ימים:

ועיבור

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פ"ד מהל' קדוש החדש הל' יח:
יט ב מיי' שם פ"ח הלכה ז:
כ ג מיי' שם פ"ו הל' ד ופ"ח הלכה ו ועי' שם:
כא ד מיי' פ"ג מהלכות נזירות הלכה ז:
ה [מיי' פ"ט מהל' נדרים הל' א טוש"ע יו"ד סי' ריז סעי' א]:

מוסף רש"י

במה עיבור שנה. ימי אדר הראשון שאותו עושין עיבור לשנה (ר"ה יט:). חודש. כ"ט ימים (סנהדרין יא.). אחרים היא. דאמרי לעולם כל החדשים אחד מלא ואחד חסר כסדר מולד הלבנה שמתחדשת לעולם בסוף כ"ט ימים ומחצה, שהן חמשים ותשעה לשני חדשים (ר"ה כ:). אלא ארבעה ימים בלבד. אם נקבע עכשיו באחד בשבת יהא לשנה הבאה בחמישי בשבת, שזו השנה שנים עשר חדש אחד מלא ואחד חסר עולה לשנ"ד ימים, והשלש מאות וחמשים כולם שבועים, נמצא נדחה לכאן ארבעה ימים (שם. ובעי"ז שם ו: ושבת פו: וסוכה נד:). ואם היתה שנה מעוברת חמשה. דקסבר חודש העיבור לעולם חסר, עשרים ושמונה ימים שלו ארבעה שבועות, נמצא יום אחד יתר, מנהי על ארבעה ימים שבשנה פשוטה הרי חמשה (סוכה שם. ובעי"ז שבת שם ור"ה שם ושם).

שיטה מקובצת

א] אין עצרת חלה וכו'. תימה אמאי לא קאמר רב הונא כרבן הוא ואנא דאמרי כרשב"ג ודבלאו הכי מוקי פלוגתייהו כתנאי ואין לומר דבעי לאוקמי ברייתא כדברי הכל דהא מסיק דאתי כאחרים וי"ל דס"ד דמקשה דברייתא קיימא אמתני' ואיירי בענין סברת משנתינו הילכך פריך מינה לאמוראים שפירשו המשנה ובתר דמשני הא מני אחרים היא וסברי כרשב"ג לא הוה מצי לשנויי עולא בלאו הירוצא דאחרים היא דאתיא כרשב"ג משום דמסיק בקושיא לתרוייהו. הרא"ש ז"ל: ב] שניהן חסרים ביום: ג] דמשכחת לה לאור: ד] תיבת שבעה נמחק: ה] בקייטא והוה להו לאור: ו] הא מני אחרים. תימה דלאחרים לא היה לנו לעשות עבור השנה דהא [illegible]

מסורת הש"ס

א) סנהדרין יא. ר"ה יט:, ב) [תוספ' פ"א ה"ד], ג) סוכה נד: ר"ה ו: כ. [תוספתא פ"א ה"ד שבת פו:], ד) נזיר ח: ע"ש תוספתא נזיר פ"א ה"ג, ה) [נדרים ל: וש"נ], ו) ל"ל ו', ז) [ויום ואיקלע ל"ק], ח) נ"ל דעיבורו היינו יום שלשים ולאחר עיבורו היינו יום ל"א ויום ל"א בניסן כו' ל"ק, ט) נ"ל ה', י) בשנה זו ל"ק, כ) [ו' ל"ק].

הגהות הב"ח

(א) גמ' הא שבעה עבדינן הא זימנין: (ב) רש"י ד"ה במאי קמיפלגי וכו' ובמעוברת ועיבורה כ"ט: (ג) ד"ה ואין ר"ה וכו' כגון אם ר"ח ניסן: (ד) ד"ה שניהם וכו' כיון דעבדת בימות החמה חד טפי מלאים מאחרת לר"ה: (ה) ד"ה ויומא דתלתין וכו' התתע"ו חלקים לא תתמ"ד: (ו) ד"ה והיה רבי וכו' שהיה ראוי לאחר ג' ימים:

גליון הש"ס

גמ' שס"ה ימים כמנין ימות החמה. עיין טורי אבן ר"ה דף יב ע"ב ד"ה המולד:

רבינו גרשום

במאי קא מיפלגי. רב הונא ועולא רב הונא כרבן שמעון בן גמליאל: אין עצרת חלה אלא ביום הנף. ביום הנפת העומר דכתיב ביה ממחרת השבת יניפנו הכהן: לעולם מיום הנף ועד עצרת כ"ט יום דהיינו ז' שבועות ובהתחלת שבוע ח' הוי עצרת דהיינו יום ג' ואותו יום ג' חל ביום הנף] או לאור עבורו למחרתו לאור אותו לילה שעבר יום הנף: ואיכא דאמרי לאור עיבורו [של ניסן] (סיון) דהיינו יום ל"א ואותו יום ל"א הוא ביום מחרתו של יום הנף: שניהם חסירין. אייר וסיון ביום הנף: דאי עבדינן ח' חסירין עבדינן ד' בסיתוא מרחשוון וכסלו (תמוז ואלול כנגד טבת ואדר) וטבת ואדר. [וד' בקייטא אייר סיון כנגד מרחשוון וכסלו תמוז ואלול כנגד טבת ואדר]. והאי דקאמר שניהם חסירין (אאייר) [ואדר] וסיון קאמר משום דלא רגילי כל שתא למיהוי תרוייהו חסר והוי ר"ה ביום (הא') [הנף]. הא כיצד היה ר"ח ניסן ביום השבת נמצא יום הנף דהוא יום ט"ו באחד בשבת ונמצא ר"ח אייר ביום א' וב' ור"ח סיון ביום ג' תמוז יום ד' אב יום ה' אלול ו' ז' דאב היה מלא נמצא היה ר"ה ביום (הנף) [א'] דהיינו יום הנף: אחד מלא ואחד חסר לאור עיבורו. דאייתר ליה יום אחד [דחדש ג'] מלא. הא זימנין דמשכחת לה ר"ה לאור אור עיבורו ביום ג' לאחר הנף. כיצד משום דכיון דאמרינן ד' מלאין אייתר ליה עוד יומא חד: שמונה הוא דלא עבדינן מעוברין אבל ז' מעוברין עבדינן. זימנין דלא עבדינהו בסיתוא לחדש רביעי דלא עבדו בסיתוא אלא ג' מלאין ועבדי בקייטא ד' מלאין

והוה ליה לאור אור עיבורו כדאמרן לעיל]: אלא הא ברייתא מני דאין ר"ה חלה אלא או ביום הנף או לאור עיבורו: אחרים הוא. [illegible]

להו דאין לשנות מכסדרן אלא ע"י חדש העיבור אבל פשיטא שע"י חדש העיבור יצטרך לשנות מכסדרן כדי [illegible]